

STICHTING TOT BEHOUD VAN DEN DOORNENBURG

Stichting tot Behoud van den Doornenburg

**Kerkstraat 27B
6686 BS DOORNENBURG**

Jaarrekening 2022

STICHTING TOT BEHOUD VAN DEN DOORNENBURG

Stichting tot Behoud van den Doornenburg

**Kerkstraat 27B
6686 BS DOORNENBURG**

Jaarrekening 2022

INHOUDSOPGAVE

Pagina

1. Bestuursverslag

1.1 Bestuursverslag 3

2. Jaarrekening

2.1 Balans per 31 december 2022 8

2.2 Staat van baten en lasten over 2022 10

2.3 Toelichting op de jaarrekening 11

STICHTING TOT BEHOUD VAN DEN DOORNENBURG

1. BESTUURSVERSLAG

1.1 Bestuursverslag

Inleiding

De 'Stichting tot Behoud van den Doornenburg' biedt u hierbij de jaarrekening 2022 aan. Door middel van de jaarrekening legt de stichting verantwoording af met betrekking tot het gevoerde beheer in het verslagjaar. De Stichting tot Behoud van den Doornenburg is op 8 september 1936 opgericht door dr. Jan Herman van Heek. De stichting is statutair gevestigd te Bemmelen, feitelijk gevestigd op de Kerkstraat 27, 6686 BS in Doornenburg en ingeschreven in het handelsregister onder nummer 41055969.

Statutaire doelstelling

De stichting heeft ten doel om het kasteel Doornenburg als monument en museum met bijbehorende gebouwen en omliggende landerijen als historisch erfgoed en beschermd op grond van de Monumentenwet in stand te houden en voor bezichtiging open te stellen. Deze instandhouding draagt een permanent karakter en geschiedt zonder winstoogmerk. De Stichting tracht haar doel onder meer te verwezenlijken door een goed beheer en onderhoud van het kasteel, bijbehorende gebouwen en omliggende landerijen, het verwerven van steun voor dit streven bij onder meer overheid en corporaties en het oprichten en in stand houden van een doelmatige organisatie.

Exploitatie 2022

Het bestuur is in het verslagjaar verschillende malen bij elkaar gekomen. Over veel onderwerpen is gesproken.

De gevolgen van Corona hebben ons geraakt, maar wij zijn er goed doorheen gekomen. Als aanvulling op onze rondleidingen met gids zijn er nu ook rondleidingen met een audiotour en vrije toegang. Dit wordt ook gedragen door de vrijwilligers. De laatste afrondingen van de restauratie en verbouwing zijn uitgevoerd. Werkzaamheden die in dat project niet meer pasten zijn opgenomen in een volgend zes-jaren onderhoudsplan. De subsidie daarvoor was in 2022 helaas afgewezen wegens het bereiken van het subsidieplafond van de RCE, maar hebben wij in 2023 opnieuw aangevraagd.

Het bestuur heeft afscheid genomen van penningmeester Octave Hooft Graafland wegens het einde van zijn tweede termijn. Grote dank aan hem voor de consciëntieuze en constructieve manier waarop de financiële administratie is verbeterd. De nieuwe penningmeester Jan Hein van der Hoeven, eveneens een afstammeling van de familie Van Heek, heeft zijn takenpakket overgenomen. Wij hebben er veel vertrouwen in dat wij daarmee een goede opvolger hebben gevonden. Om de continuïteit van het bestuur te waarborgen zijn gesprekken gevoerd met mogelijke kandidaten. Wij verwachten dat wij de komende periode voldoende bestuurders kunnen vinden. Met enkele mensen is al contact gelegd.

Ons meerjarenbeleid hebben wij in 2022 opnieuw onder de loep genomen. Wij konden constateren dat een aantal grote ambities, waaronder het uitvoeren van groot onderhoud, herontwikkeling en het aanpassen van een aantal functies zoals de kasteelwinkel en de B&B uitgevoerd konden worden. In de nieuwe meerjarenvisie die in 2022 is vastgesteld, bouwen wij hierop door.

1.1 Bestuursverslag

Als bestuur en als organisatie hebben wij uitgesproken dat wij ons conformeren aan de Code Governance Cultuur, die in 2019 is vastgesteld. Wij zijn ons ervan bewust dat goed bestuur ook eisen stelt aan de werkwijze, transparantie en het vermijden van belangenverstremming. De komende jaren willen wij regelmatig verbeterpunten doorvoeren die passen bij onze organisatie en bij ons gekozen bestuursmodel. Afgelopen jaar hebben wij regelmatig gesproken met partners met wie wij samenwerken. Met de gemeente hebben wij gesproken over de bestuurlijke ontwikkelingen in Lingewaard en welke rol wij daarin hebben. Visit Arnhem Nijmegen is voor ons van belang in verband met de publiciteit en de toeristische aantrekkingskracht in de regio. Met hen hebben wij een overeenkomst voor het naar buiten brengen van ons kasteel als historische bezienswaardigheid. Wij proberen ook de jeugd bij het kasteel te betrekken door contacten met scholen, Clink (Cultuureducatie in Lingewaardse kernen), en het meedoen met het Sprookjesfestival. Met de stichting Alexander van Heek hebben we een aantal malen gesproken over de medefinanciering van onderhoudswerkzaamheden. Een bijdrage is toegezegd, maar er is nu niet tot uitbetaling overgegaan vanwege de slechte beursresultaten in 2022. Een belangrijk punt van discussie was de governance van de stichting. In 2022 is overeenstemming bereikt over een aangepaste organisatievorm waarmee Alexander van Heek onafhankelijker kan opereren.

Voor het beheersen van de financiële risico's hebben we een betaalproces ingericht, waarbij twee bestuursleden de betalingen kunnen doen met gebruikmaking van het vierogen principe. Per kwartaal bespreken wij een financiële tussenrapportage of wij met de begroting en de uitgaven op koers zijn. In 2022 is geen complete risicoanalyse gedaan, die staat voor komend jaar op het programma. Wij hebben de administratie uitbesteed, een accountantscontrole is niet vereist. Wel stelt een onafhankelijke accountant de jaarrekening op.

Goed bestuur maakt het ook noodzakelijk om regelmatig te kijken naar het eigen functioneren. Vorig jaar is met het bestuur een workshop gehouden waarbij wij gekeken hebben naar de strategische doelen voor de komende jaren en ook naar de vereisten uit de Wet bestuur en toezicht rechtspersonen. In december heeft de voorzitter de leergang Goed besturen gevolgd. Deze leergang werd georganiseerd door Erfgoed Gelderland en geeft inzicht in de vereisten van goed bestuur volgens de code governance cultuur. Dit inzicht zullen wij in 2023 gebruiken voor een evaluatiemoment. Voor onze vrijwilligers zijn er mogelijkheden voor ontwikkeling en scholing. Dat kan zowel specifiek zijn voor een bepaalde functie (zoals BHV of beheerder brandmeldinstallatie) of meer algemeen. Bij Erfgoed Gelderland zijn vele digitale cursussen beschikbaar en ook hebben de vrijwilligers de mogelijkheid bijeenkomsten bij te wonen.

Voor de stichting zijn verschillende overleggen van toepassing. Zo heeft iedere werkgroep een eigen werkoverleg waarin zij de dagelijkse gang van zaken bespreken. Waar de activiteiten van groepen elkaar raken, volgt onderling overleg. De coördinatoren van iedere werkgroep nemen deel aan het coördinatoren overleg. Hierin delen de coördinatoren informatie over de afgelopen periode en de plannen die er zijn. Dit is ook het moment van afstemming. Aan dit overleg nemen meestal ook de kasteelmanager en een lid van het bestuur (afwisselend) deel.

De coördinatie van de dagelijkse gang van zaken op het kasteel lag in 2022 bij onze kasteelmanager Maaïke Kool, die op ZZP basis voor ca. 16 uur is aangesteld. Met haar is regelmatig gesproken over de voortgang van de werkzaamheden, de prioriteiten en welke onderwerpen met bestuur en vrijwilligers worden opgepakt. Eind van het jaar hebben wij een evaluatiegesprek gehad en wederzijds besloten een de opdracht voor een jaar te verlengen. De kasteelmanager heeft de afgelopen jaren een goede positie verworven en het vertrouwen van de vrijwilligers gewonnen.

1.1 Bestuursverslag

Wij danken de vrijwilligers voor al hun inspanningen tijdens coronatijd en daarna. Het was niet altijd eenvoudig om voldoende vrijwilligers en handjes in te kunnen zetten bij onze activiteiten. We hebben van een aantal vrijwilligers afscheid genomen maar gelukkig mochten we ook nieuwe mensen verwelkomen. Samen bouwen we verder aan het familie kasteel dat we willen zijn.

Ook in 2022 heeft de culturele commissie een aantal leuke concerten georganiseerd. In dit jaar heeft een andere vrijwilliger het stokje van coördinator overgenomen.

De derde zondag van de maand was in het algemeen de trainingsdag van ons garnizoen. In 2022 hebben een aantal vrijwilligers van het garnizoen afscheid genomen. Algemeen waren andere interesses en de wens van een meer "correcte" uitbeelding van de tijdperiode aanleiding daartoe. Wij hopen dat komende jaren weer een aantal nieuwe vrijwilligers aan ons te binden voor deze leuke activiteit van re-enactment. De slag om Doornenburg kon dit jaar weer doorgaan en was een succes. Ook konden we op het binnenterrein van het kasteel een kerstmarkt organiseren, hopelijk wordt dat een terugkerend evenement. Het lichtfestival in december trok helaas te weinig bezoekers.

Door de verschillende vrijwilligersgroepen is afgelopen jaar hard gewerkt om het onderhoud van het terrein, het gebouw en de collectie uit te voeren. De museale werkgroep heeft zich gebogen over het oude archief en veel daarvan uitgezocht om een deel over te kunnen dragen aan het Gelders Archief. Daarmee wordt ons historisch archief beter bewaard, het kan worden gedigitaliseerd en daarmee toegankelijk voor een grotere groep geïnteresseerden. Voor objecten in onze collectie zijn vrijwilligers bezig met onderzoek naar de herkomst en de betekenis, daarmee krijgen wij steeds meer inzicht in de waarde van de collectie. Voor de housekeeping is een plan gemaakt. Daarmee is een professionalisering in gang gezet van het beheer (schoonmaken, standplaatsregistratie, technische staat) van de collectie. Dit kon worden gedaan met hulp van een van de vrijwilligers die ook collectiebeheerder is bij een ander museum (dank!). In het laatste kwartaal is ook de Langerack toren opnieuw ingericht. De vertrekken waar een paar jaar geleden nog onze kaartverkoop en winkel was gehuisvest, zijn nu onderdeel van het museum. Hier is de Tiendekamer ingericht. De kamer waar de boeren het tiende deel van hun oogst aan de landheer moesten betalen.

In en rond het kasteel is verder veel opgeruimd. Zodat het terrein er weer goed bij ligt. De vrijwilligers van de groenploeg hebben bestrating, gras en boomgaard onderhouden. De onderhoudstoestand van het kasteel is goed, na de laatste groot-onderhoudswerkzaamheden kunnen we met regulier onderhoud verder. Het brugdek van de toegangsbrug is één van de laatste grote onderdelen, die zal komend jaar of het jaar daarop aan de buurt zijn, als er voldoende geld is. In de hoofdburcht moet ook nog onderhoud worden verricht, onder ander aan stucwerk en schilderwerk. Daar zullen we echter eerst geld voor moeten vinden.

Het museum is goed bezocht het afgelopen jaar. Mede dankzij de verschillende mogelijkheden van bezoek, met rondleidingen, een voetjes route en een audiotour, konden bezoekers de burcht goed bekijken.

De verhuur van het complex is niet gewijzigd. De koffiekamers zijn verhuurd aan De Herberg de Doornenburg, en zorgt voor de dag horeca tijdens openingstijden. Buitenpoort Catering is onze partij voor de feesten en partijen in de hoofdburcht. Dat is in 2022 weer opgestart, na de moeilijke corona periode. Wij merken dat mensen weer meer geneigd zijn om partijen te organiseren, maar dat deze in het algemeen kleiner en bescheidener zijn. De Bed & Breakfast boven de koffiekamers heeft nog een bescheiden bezettingsgraad, die moet zich nog verder in de markt bewijzen. De omliggende weilanden zijn grotendeels verpacht en in gebruik als weidegrond voor Lakenvelders en schapen.

1.1 Bestuursverslag

Samenstelling bestuur en management in 2022

In 2021 bestond het bestuur uit vijf leden: de heer M. Tillema als voorzitter van het bestuur, de heer H.A. van Rappard in de functie van secretaris, de heer R.O. Hooft Graafland als penningmeester, en mevrouw J.H.G. den Daas en de heer R.J. Quarles van Ufford in de functie van bestuurslid. Aan het eind van 2022 heeft de heer J.H. van der Hoeven de rol van de heer R.O. Hooft Graafland als penningmeester overgenomen.

Operatie en administratie:

Kasteelmanager: Mevrouw M. Kool

Financiële administratie: VGRM Accountants & Belastingadviseurs NV, Zelhem

Vrijwilligersorganisatie

De activiteiten op het kasteel zouden niet mogelijk zijn zonder de enthousiaste inzet van ongeveer 90 vrijwilligers die allerlei taken op zich nemen, van rondleidingen tot tuinonderhoud, van kaartverkoop tot museum beleid, van concerten tot festivals en re-enactment. Het voert te ver om allen hier te noemen (met het risico enkelen te vergeten).

Doornenburg, 16 mei 2023

Stichting tot Behoud van den Doornenburg

W.G.
M. Tillema, Voorzitter

W.G.
J.H. van der Hoeven, Penningmeester

W.G.
H.A. van Rappard, Secretaris

W.G.
N. den Daas

W.G.
R.Q. van Ufford

W.G.
R. Bakker

STICHTING TOT BEHOUD VAN DEN DOORNENBURG

2. JAARREKENING

2.1 Balans per 31 december 2022

(Na resultaatbestemming)

ACTIVA	31 december 2022		31 december 2021	
	€	€	€	€
Vaste activa				
<i>Materiële vaste activa</i>				
Bedrijfsgebouwen en -terreinen	3.042		3.042	
Verbouwing kasteel	143.772		145.230	
Inventaris	1.000		3.370	
		147.814		151.642
Plottende activa				
<i>Vorderingen</i>				
Handelsdebiteuren	3.759		5.642	
Belastingen en premies sociale verzekeringen	10.334		22.653	
Overige vorderingen	152.074		194.273	
Overlopende activa	22.267		1.249	
		188.434		223.817
<i>Liquide middelen</i>		109.343		174.193
Totaal activazijde		<u>445.591</u>		<u>549.652</u>

2.1 Balans per 31 december 2022

(Na resultaatbestemming)

PASSIVA	31 december 2022		31 december 2021	
	€	€	€	€
<i>Vrij besteedbaar vermogen</i>				
Stichtingskapitaal	7.089		7.089	
Bestemmingsreserves	<u>159.224</u>		<u>166.022</u>	
		166.313		173.111
Langlopende schulden				
Schulden aan kredietinstellingen	102.475		102.475	
Overige schulden	<u>124.620</u>		<u>138.044</u>	
		227.095		240.519
Kortlopende schulden				
Handelscrediteuren	7.091		85.198	
Overige schulden	43.972		47.158	
Overlopende passiva	<u>1.120</u>		<u>3.666</u>	
		52.183		136.022
Totaal passivazijde		<u><u>445.591</u></u>		<u><u>549.652</u></u>

2.2 Staat van baten en lasten over 2022

	2022	Begroting 2022	2021
	€	€	€
Rondleidingen	66.813	43.000	35.769
Verhuur kasteel	72.544	54.000	53.592
Activiteiten	67.556	9.600	2.608
Cultureel	5.065	6.500	6.195
PR	3.699	4.500	3.034
Baten	215.677	117.600	101.198
Rondleidingen	16.427	9.000	7.351
Verhuur kasteel	2.271	2.000	119
Activiteiten	49.873	5.100	2.265
Cultureel	4.675	3.200	4.242
PR	2.262	3.000	1.201
Activiteitenlasten	75.508	22.300	15.178
Saldo	140.169	95.300	86.020
Overige opbrengsten	7.854	-	18.890
Bruto exploitatieresultaat	148.023	95.300	104.910
Afschrijvingen materiële vaste activa	10.040	10.000	7.747
Gesubsidieerd onderhoud	6.067	-	-
Beheer/onderhoud	22.925	22.200	15.283
Energie	28.206	17.000	20.132
Verzekeringen	13.392	18.100	19.979
Belastingen/heffingen	8.497	7.400	7.198
Administratie	16.210	17.000	17.227
Bestuurskosten	36.954	32.500	32.408
Projecten	1.446	-	-
Beheerslasten	143.737	124.200	119.974
Exploitatieresultaat	4.286	-28.900	-15.064
Rentebaten en soortgelijke opbrengsten	3	-	9
Rentelasten en soortgelijke kosten	-11.087	-6.100	-7.393
Som der financiële baten en lasten	-11.084	-6.100	-7.384
Resultaat	-6.798	-35.000	-22.448
Resultaat	-6.798	-35.000	-22.448

2.3 Toelichting op de jaarrekening

ALGEMENE TOELICHTING

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met in Nederland algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving, mede op basis van de Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 640 'Organisaties zonder winststreven'.

Activiteiten

De activiteiten van Stichting tot Behoud van den Doornenburg, statutair gevestigd te Doornenburg, bestaan voornamelijk uit:

de exploitatie van het kasteel de Doornenburg c.a. met het oogmerk het complex in stand te houden en voor bezichtiging open te stellen.

De feitelijke activiteiten worden uitgevoerd aan de Kerkstraat 27B te Doornenburg.

Vestigingsadres, rechtsvorm en inschrijfnummer handelsregister

Stichting tot Behoud van den Doornenburg, statutair gevestigd te Doornenburg is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder dossiernummer 41055969.

Schattingen

Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt de leiding van Stichting tot Behoud van den Doornenburg zich verschillende oordelen en schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

ALGEMENE GRONDSLAGEN

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met in Nederland algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving, mede op basis van Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 640 'Organisaties zonder winststreven'.

Activa en passiva worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs.

2.3 Toelichting op de jaarrekening

GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Materiële vaste activa

Bedrijfsgebouwen en terreinen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs plus bijkomende kosten of vervaardigingsprijs onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte toekomstige gebruiksduur. Op terreinen wordt niet afgeschreven. Er wordt rekening gehouden met de bijzondere waardeverminderingen die op balansdatum worden verwacht. Voor de vaststelling of voor een materieel vast actief sprake is van een bijzondere waardevermindering wordt verwezen naar de desbetreffende toelichting.

Overige materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs inclusief direct toerekenbare kosten, onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte toekomstige gebruiksduur en bijzondere waardeverminderingen.

De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur, tenzij fiscaal een wettelijk maximum afschrijvingspercentage van 20% wordt voorgeschreven, en worden berekend op basis van een vast percentage van de kostprijs, rekening houdend met een eventuele residuwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikneming.

Op terreinen wordt niet afgeschreven. Op gebouwen in eigen gebruik wordt tot 50% van de WOZ-waarde afgeschreven. Op andere gebouwen (zijnde gebouwen ter belegging) wordt tot de WOZ-waarde afgeschreven.

Subsidies op investeringen worden in mindering gebracht op de verkrijgings- of vervaardigingsprijs van de activa waarop de subsidies betrekking hebben.

In de onderhanden projecten zijn tevens begrepen de uit projectontwikkeling voortkomende projecten indien en voor zover voor eenheden van het project voor of tijdens de constructie een onvoorwaardelijke verkoopovereenkomst is afgesloten.

Vorderingen

Vorderingen worden opgenomen tegen nominale waarde, rekening houdend met eventuele verminderingen voor het risico van oninbaarheid. Deze verminderingen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen. Voor zover niet anders is vermeld hebben de vorderingen een looptijd van korter dan 1 jaar.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Eigen vermogen

Vrij besteedbaar vermogen

Het vrij besteedbaar vermogen is dat gedeelte van het eigen vermogen waarover de daartoe bevoegde organen zonder belemmering door wettelijke of statutaire bepalingen kunnen beschikken voor het doel waarvoor de stichting is opgericht.

Langlopende schulden

Langlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen nominale waarde. Daarbij dient een zakelijke rente in aanmerking te worden genomen.

2.3 Toelichting op de jaarrekening

Kortlopende schulden

Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen nominale waarde. Daarbij dient een zakelijke rente in aanmerking te worden genomen.

GRONDSLAGEN VOOR BEPALING VAN HET RESULTAAT

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de opbrengstwaarde van de geleverde prestaties en de kosten en andere lasten over het jaar. De opbrengsten op transacties worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd.

Baten

Onder baten wordt verstaan de bedragen voor de in het verslagjaar geleverde goederen of diensten na aftrek van kortingen en dergelijke en van over de omzet geheven belastingen, alsmede de baten uit hoofde van giften, subsidies, sponsorbijdragen en overige ontvangsten.

Opbrengsten voortvloeiend uit de verkoop van goederen worden verantwoord op het moment dat alle belangrijke rechten op economische voordelen alsmede alle belangrijke risico's zijn overgegaan op de koper. De kostprijs van deze goederen wordt aan dezelfde periode toegerekend.

Opbrengsten van diensten worden opgenomen naar rato van de mate waarin de diensten zijn verricht. De kostprijs van deze diensten wordt aan dezelfde periode toegerekend.

Opbrengstverantwoording

Algemeen

Netto-omzet omvat de opbrengsten uit levering van goederen en diensten en gerealiseerde projectopbrengsten uit hoofde van onderhanden projecten onder aftrek van kortingen en dergelijke en van over de omzet geheven belastingen.

Verkoop van goederen

Opbrengsten uit de verkoop van goederen worden verwerkt zodra alle belangrijke rechten en risico's met betrekking tot de eigendom van de goederen zijn overgedragen aan de koper.

Verlenen van diensten

Verantwoording van opbrengsten uit de levering van diensten geschiedt naar rato van de geleverde prestaties, gebaseerd op de verrichte diensten tot aan de balansdatum in verhouding tot de in totaal te verrichten diensten.

Kosten

De kosten worden bepaald op historische basis en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

2.3 Toelichting op de jaarrekening

Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa

Immateriële vaste activa (voor zover geactiveerd) inclusief goodwill en materiële vaste activa worden vanaf het moment van ingebruikneming afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief. Hierbij wordt rekening gehouden met de beperkingen die van toepassing zijn ten aanzien van bedrijfsgebouwen, beleggingsvastgoed, andere materiële vaste activa en geactiveerde goodwill. Over terreinen wordt niet afgeschreven.

Boekwinsten en -verliezen uit de incidentele verkoop van materiële vaste activa zijn begrepen onder de afschrijvingen.

Overheidssubsidies

Exploitatiesubsidies worden als bate verantwoord in de winst- en verliesrekening in het jaar waarin de gesubsidieerde kosten zijn gemaakt of opbrengsten zijn gederfd, of wanneer een gesubsidieerd exploitatietekort zich heeft voorgedaan. De baten worden verantwoord als het waarschijnlijk is dat deze worden ontvangen.

Subsidies met betrekking tot investeringen in materiële vaste activa worden in mindering gebracht op het desbetreffende actief en als onderdeel van de afschrijvingen verwerkt in de winst- en verliesrekening.

Financiële baten en lasten

Rentebaten en rentelasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende activa en passiva. Bij de verwerking van de rentelasten wordt rekening gehouden met de verantwoorde transactiekosten op de ontvangen leningen.